Anlatım Bozuklukları — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 8 soru

Anlatım Bozuklukları çalışılırken yalnızca kuralları ezberlemek yeterli değildir. Bir cümlenin anlamını doğru kurup kurmadığı, sözcüklerin görevleri ve cümledeki ilişkileri birlikte değerlendirilerek anlaşılır. Bu nedenle aynı sözcük, farklı cümlelerde farklı bir anlatım sorununa yol açabilir. Sağlam bir inceleme, önce cümlenin iletisini belirlemeyi gerektirir.

1. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Anlatım sorunlarını belirlemede cümlenin iletisi temel bir ölçüttür.

B) Anlatım sorunları yalnızca sözcüklerin görevleri incelenerek çözülebilir.

C) Aynı sözcük, kullanıldığı her cümlede aynı anlatım sorununu doğurur.

D) Anlatım sorunlarını kavramak için kuralları ezberlemek tek başına yeterlidir.

E) Cümledeki anlam ilişkileri, sözcüklerin görevlerinden bağımsız olarak değerlendirilmelidir.

2. “Bir cümledeki anlatım sorunu, yalnızca kulağa hoş gelmemesinden değil, iletinin kuruluşundaki aksaklıktan kaynaklanır.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlatım bozukluğu, cümlenin iletisinin sağlıklı kurulamamasıyla ilgilidir.

B) Kulağa hoş gelmeyen her cümlede anlatım bozukluğu vardır.

C) Anlatım bozukluğunu belirlemede ses uyumu tek ölçüttür.

D) Bir cümlenin iletisi kusursuzsa söyleyiş özellikleri önem taşımaz.

E) Anlatım bozuklukları yalnızca yazılı metinlerde ortaya çıkar.

Anlatım Bozuklukları konusunda örnekler, cümledeki düşüncenin nasıl aksayabildiğini gösterir. Ancak her uzun cümle bozuk, her kısa cümle de doğru değildir. Önemli olan, cümlenin ögeleri ve anlamı arasında açık bir ilişki kurulmasıdır. Bu yaklaşım, değerlendirmeyi yalnızca cümlenin uzunluğuna dayandırmayı engeller.

3. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Cümlenin uzunluğu, anlatımının doğruluğunu tek başına belirlemez.

B) Anlatım incelemesinde anlam ve öge ilişkileri birlikte ele alınmalıdır.

C) Kısa cümleler, uzun cümlelere göre anlatım bakımından daha güvenilirdir.

D) Anlatım bozuklukları örnekler üzerinden fark edilebilir.

E) Cümle değerlendirilirken yalnızca uzunluk ölçütüne başvurulmamalıdır.

4. “Anlatım bozukluklarını ayırt etmek isteyen kişi, önce cümlenin ne söylemek istediğini belirlemeli, sonra bu iletiyi oluşturan dil unsurlarını incelemelidir.” cümlesine anlamca en yakın yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlatım sorunları, cümlenin amacı ile kuruluşu birlikte değerlendirilerek belirlenmelidir.

B) Anlatım sorunlarını bulmak için dil unsurlarını incelemek yeterlidir.

C) Cümlenin amacı, anlatım sorunları incelenirken dikkate alınmamalıdır.

D) Anlatım bozukluklarını ayırt etmek, cümleyi yalnızca anlam yönünden değerlendirmektir.

E) Dil unsurları doğru kullanıldığında cümlenin iletisi önemini kaybeder.

Anlatım Bozuklukları başlığı altında farklı türden cümle sorunları incelenebilir. Bu sorunların ortak noktası, cümlenin okuyucuya iletmek istediği düşünceyi açık biçimde kurmasını engellemeleridir. Ancak her sorun aynı yöntemle açıklanmaz; kimi zaman anlam, kimi zaman sözcüklerin kullanımı, kimi zaman da cümle yapısı öne çıkar. Bu çeşitlilik, konunun tek bir örnek üzerinden kavranamayacağını gösterir.

5. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Anlatım sorunları, cümlenin iletisini açık kurmasını engelleyebilir.

B) Anlatım bozukluklarının tamamı yalnızca cümle yapısından kaynaklanır.

C) Anlatım bozuklukları tek bir örnek incelenerek bütünüyle öğrenilebilir.

D) Anlatım sorunlarını açıklamak için anlam boyutuna başvurulmasına gerek yoktur.

E) Anlatım bozuklukları, okuyucunun cümleyi beğenip beğenmemesiyle belirlenir.

Bir cümlede anlatım bozukluğu bulunduğunda, cümlenin bütünüyle anlamsız olması gerekmez. Bazen düşünce anlaşılır olsa da sözcüklerden biri görevine uygun kullanılmadığı için anlatım aksar. Bu tür örnekler, anlamın sezilmesiyle anlatımın doğru kurulmasının aynı şey olmadığını gösterir. Bu yüzden incelemede hem genel ileti hem de cümle kuruluşu dikkate alınmalıdır.

6. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Anlatım bozukluğu bulunan bir cümle bütünüyle anlamsız olmayabilir.

B) Cümlenin iletisinin anlaşılması, anlatım bakımından her zaman yeterli değildir.

C) Bir sözcüğün görevine uygun kullanılmaması anlatımı aksatabilir.

D) Anlatım bozukluğunu saptamak için yalnızca cümlenin genel anlamına bakmak yeterlidir.

E) Anlatım incelemesinde cümlenin kuruluşu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Anlatım Bozuklukları konusu iki ardışık bölüm hâlinde ele alındığında, okuyucu önce genel çerçeveyi görür, ardından ayrıntılı örneklerle karşılaşır. Böyle bir düzen, konunun parçalar arasındaki bağlantı gözetilerek öğrenilmesine yardımcı olur. Bölümlerin art arda gelmesi, ikinci bölümün birinciden tamamen bağımsız olduğu anlamına gelmez. Asıl amaç, açıklamayı aşamalı biçimde ilerletmektir.

7. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Konunun iki bölüm hâlinde düzenlenmesi, açıklamanın aşamalı ilerlemesini sağlar.

B) İkinci bölüm, ilk bölümde verilen çerçeveyle ilişki kurabilir.

C) Ardışık bölümler, konunun parçalar arasındaki bağlantıyla öğrenilmesine katkıda bulunur.

D) İkinci bölümün ilk bölümden sonra gelmesi, iki bölüm arasında hiçbir bağ bulunmadığını gösterir.

E) Bölümlü anlatımda önce genel açıklama, ardından ayrıntılı örnekler verilebilir.

I. Anlatım Bozuklukları konusuda Türkçe dersinde ele alınmaktadır. II. Anlatım Bozuklukları, Türkçe dil bilgisi kapsamında incelenen bir konudur. III. Bu başlık, iki ardışık bölüm içinde işlenmiştir. IV. Konu başlığı, metnin girişinde açıkça belirtilmiştir. V. Anlatım Bozuklukları, dil bilgisi çalışmalarında kullanılan bir başlıktır.

8. Numaralanmış cümlelerin hangisinde bağlaç olan da'nın yazımıyla ilgili yanlışlık vardır?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

E) V.

Cevap Anahtarı

1. A	2. A	3. C	4. A	5. A
6. D	7. D	8. A		

Çözümler

1. Parça, incelemeye cümlenin iletisini belirleyerek başlanması gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenle A seçeneği ulaşılabilecek yargıdır; B ve E, sözcük görevleriyle anlam ilişkilerini birbirinden koparmakta, C ve D ise parçadaki koşullu açıklamayı kesin yargıya dönüştürmektedir.

2. Cümle, sorunun estetik beğeniden çok iletinin kuruluşundaki aksaklıkla ilgili olduğunu söylemektedir. A bu anlamı korur; B, cümledeki 'her' sözcüğüyle kapsamı genişletir, C, D ve E ise cümlede bulunmayan kesinlikler kurar.

3. Parça, kısa cümlelerin de doğru olmak zorunda olmadığını açıkça belirtmektedir. Bu nedenle C çıkarılamaz; A, B, D ve E parçanın uzunluk yerine anlam ve öge ilişkilerini öne çıkaran açıklamasıyla uyumludur.

4. Verilen cümle, önce iletinin sonra bu iletiyi oluşturan unsurların incelenmesini istemektedir. A iki aşamalı ilişkiyi korur; B ve D incelemeyi tek alana indirger, C ve E ise cümlenin temel düşüncesine aykırıdır.

5. Parça, farklı sorunların ortak sonucunun düşüncenin açık iletilmesini engellemek olduğunu belirtmektedir. A bu ortak noktayı doğru yansıtır; B, C, D ve E parçadaki çeşitlilik ve anlam vurgusunu daraltmakta ya da değiştirmektedir.

6. Parça, genel anlamın yanı sıra cümle kuruluşunun da incelenmesi gerektiğini söylemektedir. Bu nedenle yalnızca genel anlama bakmanın yeterli olduğu D seçeneğine ulaşılamaz; diğer seçenekler parçadaki açıklamalarla doğrudan örtüşür.

7. Parça, ikinci bölümün birinciden tamamen bağımsız olmadığını açıkça belirtmektedir. Bu nedenle D söylenemez; A, B, C ve E, iki ardışık bölümün aşamalı ve bağlantılı bir anlatım oluşturduğunu yansıtır.

8. I. cümlede bağlaç görevindeki da, kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılmalıdır; doğru biçim "konusu da" olmalıdır. II, III, IV ve V. cümlelerde bu bağlacın yazımıyla ilgili bir yanlışlık bulunmamaktadır.